

Semblances dels nous membres de la Secció Històrico-Arqueològica

Maria Carme Belarte Franco (Barcelona, 1967) es llicencia en geografia i història el 1990, en l'especialitat de prehistòria i història antiga, i es doctora en geografia i història el 1995 per la Universitat de Barcelona, en l'especialitat de prehistòria i història antiga.

El 1991 va obtenir una beca predoctoral FI de la Generalitat de Catalunya per fer la tesi «Arquitectura domèstica a Catalunya durant la protohistòria», dirigida pel professor Joan Sanmartí Grego.

Del 1996 al 1998 va ser investigadora postdoctoral al CNRS (Unitat Mixta de Recerca 5140, Montpeller) gràcies a un ajut de la Generalitat de Catalunya. Entre el 1999 i el 2003 va gaudir de diversos contractes postdoctorals a la Universitat de Barcelona, a través de convocatòries competitives.

El maig de 2004 es va incorporar a l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) com a investigadora; entre el 2006 i el 2009 va gaudir d'un contracte d'investigadora d'ICREA (Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats) i des del setembre de 2009 fins a l'actualitat és professora d'investigació ICREA adscrita a l'ICAC. El 2013 va obtenir l'acreditació de Recerca Avançada (cateràtica) de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).

A l'ICAC dirigeix l'equip de recerca d'arqueologia protohistòrica integrat dins del grup de recerca MIRMED-GIAC, reconegut com a grup consolidat en les convocatòries de 2014 i 2017 de la Generalitat de Catalunya (2014SGR1197 i 2017SGR970) i del qual actualment és la coordinadora (convocatòria del 2022 pendent de resolució).

És especialista en l'estudi de les societats protohistòriques del nord-oest de la Mediterrània. Els seus temes de recerca inclouen els processos d'urbanització, l'arquitectura domèstica i l'urbanisme, així com les pràctiques i els rituals funeraris.

Entre el 2013 i el 2022 ha estat investigadora principal de tres projectes dins del programa del Pla Nacional del Ministeri de Ciència i Innovació espanyol, i de tres projectes dins del programa de Projectes Quadriennals d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, sempre relacionats amb l'arqueologia protohistòrica.

En aquests anys, la seva recerca ha estat finançada de manera competitiva amb prop de 800.000 € entre projectes de recerca i captació de personal predoctoral i postdoctoral. La seva recerca sobre l'arquitectura domèstica, els assentaments i les pràctiques funeràries ha contribuït a la comprensió de les activitats domèstiques i l'organització de les societats de l'edat del ferro de la península Ibèrica, el sud de França i el nord d'Àfrica.

En l'àmbit internacional, ha estat responsable d'una de les zones d'excavació del jaciment nùmida i romà d'Althiburos (el Kef, Tunísia), en relació amb el qual va dirigir el projecte d'I+D «Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nùmidoromana de Althiburos». Així mateix, ha estat responsable dels estudis d'arquitectura i urbanisme en alguns dels principals jaciments arqueològics de l'edat del ferro del sud de França com ara Lattara (Latas, Erau) i Pech Maho (Sijan, Aude). Ha estat investigadora visitant a les universitats de Chicago i Montpeller.

El resultat de tota aquesta recerca s'ha traduït en nombroses publicacions. En els darrers deu anys ha publicat quaranta-dos articles (trenta-dos com a única o primera autora) i cinquanta-set llibres o capítols de llibre (quaranta-un com a única o primera autora), i ha fet quaranta contribucions a congressos. Ha coorganitzat sis reunions o sessions en congressos internacionals.

A més d'aquestes publicacions científiques, els resultats de la seva investigació s'han difós també àmpliament a un públic general per diferents mitjans: a través de conferències adreçades a la població local en els municipis on es duen a terme les intervencions arqueològiques o publicant materials divulgatius i articles de difusió al web de l'ICAC i a les xarxes socials.

En aquest sentit, destaquen dos projectes: DIGIBERS (2017) i TRANSCOMB. «Estudio transdisciplinar y experimental de estructuras de combustión en el Mediterráneo occidental durante la protohistoria (1er milenio aC)» (2020-2023).

El primer es va centrar en la difusió de la cultura ibèrica per mitjà de materials basats íntegrament en tecnologies audiovisuals. Quant al segon, és un estudi sobre estructures de combustió a l'edat del ferro utilitzant una metodologia interdisciplinària i experimental; els treballs d'arqueologia experimental en el marc d'aquest projecte a la ciutatella ibèrica de Calafell s'han difós àmpliament a través de les xarxes socials i d'activitats de portes obertes *in situ* i en jornades dins la Setmana de la Ciència o la Setmana Europea del Patrimoni (a més de la difusió en revistes d'impacte i en congressos especialitzats). Encara dins l'apartat de difusió, el 2020-2021 va ser assessora científica de l'exposició «L'enigma ibèric», organitzada pel Museu d'Arqueologia de Barcelona, on va participar en les activitats de difusió amb un article, un audiovisual, una conferència i un pòdcast.

Des de l'any 2019 és supervisora acadèmica de l'Àrea de Formació Avançada (Màster Interuniversitari d'Arqueologia Clàssica Aplicada, UAB-URV-ICAC) de

l'ICAC i és membre de la Comissió Acadèmica del doctorat en arqueologia clàssica.

Ha dirigit o codirigit set tesis doctorals (una de les quals una codirecció internacional amb la Universitat de Montpeller), així com vint-i-sis treballs de màster. En els darrers cinc anys, i mitjançant convocatòries competitives, ha aconseguit per al seu equip quatre investigadors predoctorals (dos FI de la Generalitat de Catalunya i dos FPU del Ministeri d'Educació), quatre postdoctorals (convocatòries Juan de la Cierva del Ministeri de Ciència i Innovació i Beatriu de Pinós d'AGAUR) i un tècnic (convocatòria PTA del Ministeri de Ciència i Innovació).

Ha estat avaluadora de diferents agències tant privades com de l'Administració pública; entre les primeres consta

la National Geographic Society (Washington, EUA) i AGAUR (Catalunya, Espanya), i entre les públiques, l'Agència Andaluza del Conocimiento (Andalusia, Espanya), el Govern d'Andorra o el LABEX Archimede (CNRS, França). També ha estat revisora de revistes nacionals (*Complutum*, *Pyrenae*, *Revista d'Arqueologia de Ponent*, *Saguntum*, *Cuadernos de Arqueología de la Universidad de Granada* o *Lucentum*) i internacionals (*Athenium*, *Archaeological Dialogues*, *Archaeological and Anthropological Sciences*, *Journal of Mediterranean Archaeology* o *African Archaeological Review*).

Joan Ramon TORRES

Josep Capdeferro i Pla (Girona, 1973) és llicenciat en dret (1995) per la Universitat Pompeu Fabra. Es va doctorar en dret a la mateixa universitat (2010) amb una tesi dirigida per Tomàs de Montagut i Estragués titulada «Joan Pere Fontanella (1575-1649), un advocat de luxe per a la ciutat de Girona. Plets i negociacions juridicopolítiques d'un municipi català a l'alta edat moderna». L'àmbit temporal de la seva recerca cobreix els segles en què Catalunya i la resta de la Corona d'Aragó van participar activament en la cultura del *ius commune* —els drets romà i canònic, vinculats estructuralment amb els drets propis del país. Així, estima i remarca les continuïtats i els canvis que es van succeir entre la baixa edat mitjana i l'alta edat moderna. Des del 2017 és professor agregat d'història del dret a la Universitat Pompeu Fabra.

Del seu perfil científic escau destacar els cinc trets següents: *a)* investiga sobre molts àmbits de recerca complementaris a partir de documents inèdits o infrautilitzats; *b)* compatibilitza la recerca amb una docència innovadora i una gestió universitària eficaç, principalment enfocada a la internacionalització; *c)* a títol personal, també presta una atenció creixent a la internacionalització de les seves investigacions; *d)* treballa en xarxa per vocació i lidera iniciatives col·lectives de recerca i transmissió del coneixement, i *e)* té àmplia experiència en edició de textos. Aplegats, aquests cinc factors el van fer un candidat idoni per a la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Tot seguit, s'esbossen unes línies —forçosament de traç gruixut— sobre cadascun dels factors esmentats. Com a colofó, es recullen algunes de les seves publicacions de referència en català.

Les recerques de Josep Capdeferro el situen en la intersecció de tres vectors: història institucional de caràcter tradicional, història de la cultura jurídica i història social del dret. A partir de fonts d'arxiu de tipologies molt diverses, des de correspondència entre poders públics i operadors jurídics fins a expedients de netedat de sang, passant per processos de les Corts Generals o protocols notariais, i sobretot processos jurisdiccionals i sentències, està teixint

una producció científica que abraça temes com ara: institucions municipals, parlamentàries, Diputació del General i altres àmbits de participació i representació política preliberal; fiscalització i redreç d'aquestes institucions; confraries i col·legis professionals, i les seves ordinacions i pràctiques; mecanismes de discriminació de descendents de judeoconvertos; biografies i prosopografies d'advocats; obres de ciència jurídica; justícies d'àmbit fiscal, local, reial o senyorial; garanties de l'observança del dret; repressió de l'adulteri femení; dones i treball; i més recentment, història d'hospitals des d'una perspectiva jurisdiccional i, en via de publicació, jurisprudència sobre epidèmies.

Des de fa dues dècades, a la Universitat Pompeu Fabra, Josep Capdeferro ha demostrat un interès excepcional i genuí per innovar en la docència i incentivar l'alumnat en els processos d'aprenentatge. Més enllà de la docència regular o invitada a universitats catalanes, ha estat professor visitant a la Universitat Pública de Navarra (2005-2006) i a la Universitat Capítol de Tolosa I (2019). Des del 2004 ha estat ininterrompudament membre de l'equip deganal de la Facultat de Dret, com a coordinador de mobilitat (2004-2018) i com a coordinador del doble grau en dret King's College London - UPF (des del 2018 fins a l'actualitat).

Més enllà de congressos i seminaris a l'estranger, ha efectuat dues estades de recerca predoctorals anuals a la Universitat Panthéon-Assas París II (1999-2000 i 2000-2001) i dues estades de recerca trimestrals postdoctorals, una a la mateixa universitat francesa (2012) i l'altra a l'Institute of European and Comparative Law de la Universitat d'Oxford (2022). També ha fet estades breus a la Universitat de Trento (2017) i a la Universitat de Tel-Aviv (2018). Té en curs de publicació alguns dels seus resultats científics en editorials estrangeres de prestigi com Brill, Routledge, Springer o l'École Française de Rome.

Actualment, Capdeferro és investigador principal del projecte d'R+D+I del Ministeri de Ciència i Innovació «Conflictos singulares para juzgar, arbitrar o concordar